

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/59/2024
Identifikačné číslo spisu:	1114219145
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1114219145.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. T. X. U., narodenej XX. H. XXXX, X. X., X. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Erikom Štepánkom, Banská Bystrica, Ladislava Hudeca 15326/2A, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Bratislava, Lazaretská 12, IČO: 35 790 253, zastúpenej spoločnosťami Advokátska kancelária Paul Q, s. r. o., Bratislava, Karadžičova 2, IČO: 35 906 464 a Advokátska kancelária Tomáš Kamenec, s. r. o., Bratislava, Špitálska 43, IČO: 36 855 995, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (predtým Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. B1-14C/119/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2023 sp. zn. 7Co/150/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2023 sp. zn. 7Co/150/2021 z r u š u j e a vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 25. júna 2021 č. k. 14C/119/2014-319 I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12 000 eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku; II. vo zvyšku žalobu zamietol a III. žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 20 %.

1.1. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní vychádzal z (preukázaných) tvrdení, že v článku denníka U. zo dňa 07. septembra 2012 pod názvom "X. U. C." žalovaná informovala o výsledku súdneho konania pred ŠTS v Pezinku, pričom súčasťou článku boli fotografie žalobkyne z pojednávacej miestnosti a pohľadu na rodinné domy a pod uvedenou fotografiou článku bol uvedený text "U. upozorňovala, že si neželá zverejniť jej zábery. Pred súdom stála za bezplatné zateplenie jej rodinného domu". Rovnako z týždenníka od 11. septembra 2012 - 17. septembra 2012 T. X. B. pod názvom "X. U. U. Č. L.C. Z. W. Z. J. XX.X.XXXX" pre súd prvej inštancie vyplynulo, že žalovaná informovala o výsledku súdneho konania pred ŠTS v Pezinku, pričom súčasťou článku bola fotografia s rodinnými domami a pod fotografiou bol uvedený text: "G." Štvrť, ktorej sa kauza týka. V oboch článkoch bolo uvedené celé meno a priezvisko žalobkyne T. U.. Podľa názoru súdu mala v danom prípade žalovaná právo informovať a podávať informácie o trestnom stíhaní sudcu, avšak pre naplnenie tohto práva malo postačovať zverejnenie

iniciálok mena a priezviska trestne stíhaného sudcu, čím by bola splnená informačná povinnosť verejnosti a bol by limitovaný prípadný zásah do osobnostných práv a tým by bola aj zachovaná prezumpcia nevinoty. Uviedol, že informovanie o trestnej činnosti spadá pod slobodu prejavu, pri informovaní je potrebné dodržiavať princíp zdržanlivosti a osobné údaje dotknutej osoby sa majú zverejňovať v minimálnom a nevyhnutnom rozsahu, a to aj v závislosti od toho, či ide o verejnú alebo súkromnú osobu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná zverejnením mena a priezviska porušila zásadu prezumpcie nevinoty.

1.2. Prvoinštančný súd mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že žalobkyňa po skončení pojednávania pred ŠTS v Pezinku pred novinármi nedala súhlas na zverejnenie mena a priezviska a ostatných osobných údajov; z dôkazu fotografie žalobkyne (zverejnenie v denníku U., v článku „X. U. C.“ zo dňa 07. decembra 2012) ide o pohľad tváre z boku žalobkyne a nie je záberom, kde by žalobkyňa nebola poznateľná, pričom vzhľadom na obsah článku, zverejnenie celého mena a priezviska a fotografie žalobkyne bola poznateľná. Z ustanovenia § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. konajúcemu súdu vyplynulo, že nie je možné zverejniť obydľie žalobkyne a takýto súhlas žalobkyňa nedala. Zverejnením štvrte G., kde žalobkyňa má obydľie, je porušením práva a zásahom do súkromia ako aj porušením práva na kľudné užívanie. Súd prvej inštancie vychádzal zo zásady, že ústavne zaručené právo slobody prejavu a právo na informácie môže byť obmedzené (čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) a zároveň poukázal na skutočnosť, že nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia chráni čl. 16 Ústavy Slovenskej republiky a prezumpcia nevinoty je zakotvená v čl. 50 Ústavy Slovenskej republiky, pričom tieto práva sú vyvažujúcim korelatívom pre slobodu tlače, slova a prejavu. Zastával názor, že zverejňovanie plného mena a priezviska, tváre a bydliska žalobkyne je v rozpore s § 11 a § 12 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), zásadou prezumpcie nevinoty a ustanovením § 34 zákona č. 385/2000 Z. z. a je vážnym zásahom do jej súkromia, zdravia, cti a dôstojnosti. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že morálne zadostučinenie formou ospravedlnenia v danom prípade s ohľadom na konkrétne okolnosti nepostačuje k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti žalobkyne, nakoľko jej vážnosť a dôstojnosť bola znížená vo vysokej miere. Ospravedlnenie by popritom nebolo žiaducim riešením vzniknutej situácie, keďže žalovaná by mohla byť zaviazaná k uverejneniu článku s uvedením mena a priezviska žalobkyne, čo by opätovne mohlo viesť k poškodeniu práv žalobkyne. Zároveň uviedol, že neexistuje možnosť, akou by žalovaná mohla upustiť od neoprávnených zásahov, keďže noviny boli v septembri 2012 predané čitateľom.

1.3. Pri úvahe, či sú splnené predpoklady k poskytnutiu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, súd prvej inštancie prihliadol k vysokej miere nepriaznivého následku konania žalovanej spočívajúceho v znížení spoločenskej vážnosti žalobkyne. Za daných okolností vyvodil, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom k intenzite a trvaniu nepriaznivého následku spočívajúceho v znížení vážnosti žalobkyne v spoločnosti pociťovala ako závažnú každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení žalobkyne, a aj preto je naplnená skutková podstata pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ. Dospel k záveru, že k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne došlo takým spôsobom, ktorý mal širokú publicitu a žalovaná hrubým spôsobom zasiahla do práva na jej ochranu osobnosti a predmetný zásah do práva na ochranu osobnosti vyvolal v jej profesionálnom i osobnom živote negatívne následky a výrazne utrpela profesijná česť, dôstojnosť a dobré meno, nakoľko zverejnením jej plného mena a priezviska, tváre a obydľia si ju spája s trestnou činnosťou široký okruh verejnosti a známych, a to i napriek skutočnosti, že žalobkyňa nikdy nebola právoplatne odsúdená. Prvoinštančný súd doplnil, že výška nemajetkovej ujmy je založená na úvahe sudcu a v danom prípade bola stanovená na objektívnom základe vo výške 12 000 eur, ktorú považoval za primeranú okolnostiam a dôsledkom neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne chránených ustanovením § 11 OZ, ako aj jej ústavných práv a práv chránených Dohovorom. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne i žalovanej rozsudkom z 28. júna 2023 sp. zn. 7Co/150/2021 rozhodnutie súdu prvej inštancie (i) zmenil vo výroku III. tak, že žalobkyňa má proti žalovanej nárok na plnú náhradu trov konania a (ii) v zostávajúcej napadnutej časti potvrdil. Zároveň vyslovil, že žalobkyňa má proti žalovanej nárok na plnú náhradu trov odvolacieho

konania.

2.1. V odôvodnení konšatoval, že žalobkyňa sa v predmetnom konaní domáhala titulom ochrany osobnosti od žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy na tom skutkovom základe, že žalovaná uverejnila 07. septembra 2012 v denníku U. článok „X.Ú. U. C.“ a v týždenníku T. X. B. článok „X. U. U. - Č.Q. L. Z. W.“, pričom v týždenníku T. X. B. zverejnila celé meno a priezvisko žalobkyne ako aj fotografiu jej obydľia a v denníku U. zverejnila celé meno a priezvisko žalobkyne ako aj fotografiu jej osoby a jej obydľia. Uvedeným konaním jej mala vzniknúť ujma na cti, dôstojnosti, mene, dobrej povesti a súkromnom živote.

2.2. V rámci odvolacieho konania vykonal (opakovane) test proporcionality a považoval za nesporné, že v prípade žalobkyne ako sudkyne ide o osobu verejného záujmu, ktorá je povinná strpieť vyššiu mieru spoločenskej kritiky a v prípade žalovanej ide o osobu, ktorá má privilegované postavenie a vzťahuje sa na ňu zvýšená miera ochrany v súvislosti so slobodou prejavu, keď sa jedná o vydavateľa periodickej tlače, v rámci ktorej zverejňuje spravodajstvo, a teda sa jedná o novinársku činnosť, ktorej poslanie je poskytovať informácie a myšlienky týkajúce sa záležitostí verejného záujmu. Za nesporné hodnotil aj to, že informácie zverejnené žalovanou sa týkali trestného stíhania žalobkyne (konkrétne oslobodenia spod obžaloby pred prvoinštančným trestným súdom), teda bolo možné vyvodiť, že išlo o informáciu, na ktorej bol legitímny verejný záujem (trestné stíhanie sudcu). Následne priblížil, že informácie boli zverejnené jednak v denníku s celoštátnou pôsobnosťou (U.) a tiež v týždenníku s regionálnou pôsobnosťou (región, v ktorom býva a pracuje žalobkyňa), teda zverejnené informácie sa dostali do dispozície širokého okruhu čitateľov. K zverejneniu informácie došlo v čase trestného stíhania žalobkyne, a to po oslobodzujúcom prvoinštančnom rozhodnutí trestného súdu. Vo vzťahu k posúdeniu kolízie slobody prejavu a ochrany osobnosti tak za problematickú považoval otázku AKO došlo k zverejneniu informácií o žalobkyňi.

2.3. Odvolací súd sa stotožnil s názorom, že na zverejnení celého mena a priezviska žalobkyne nebol legitímny verejný záujem a postačovalo uvedenie jej iniciálok. Ochrana mena žalobkyne ako fyzickej osoby vyplýva z ustanovenia § 11 OZ a ochrana mena žalobkyne ako osoby vykonávajúcej funkciu sudcu čiastočne a primerane vyplýva z ustanovenia § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z.z. (sudca má právo aj na primerané utajenie údajov o jeho osobe a jeho rodine). Zverejnenie celého mena a priezviska osoby v súvislosti s neprávoplatne skončeným trestným stíhaním tejto osoby bolo možné jednoznačne považovať za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti a takéto konanie nemožno považovať za výkon spravodajskej licencie. Dodal, že informovanie (hoci aj pravdivé) o trestnom stíhaní, ktoré nie je právoplatne skončené, pri plnom zverejnení mena a priezviska dotknutej osoby je v rozpore s právom na ochranu mena, a to bez ohľadu na skutočnosť, že v prípade žalobkyne ide o osobu verejného záujmu. Odvolací súd zdôraznil, že nie je žiadny rozumný dôvod, aby osoby, ktoré sú trestne stíhané, neboli až do právoplatného (odsudzujúceho) rozhodnutia trestného súdu primerane chránené, a to v súvislosti s použitím ich mena. Naviac, žalobkyňa po rozhodnutí trestného súdu výslovne odoprela súhlas na zverejnenie jej podobizne a osobných údajov. Podľa názoru odvolacieho súdu neobstála argumentácia žalovanej, že meno a priezvisko žalobkyne mohla zverejňovať, keďže bolo zverejnené na úradnej tabuli súdu (výveske pred pojednávacou miestnosťou a súdnou webe) v súvislosti s pojednávaním, nakoľko v danom prípade išlo o zverejnenie osobných údajov na úradné účely, a to s nepomerne menšou „medializáciou“. Ani skutočnosť, že žalobkyňa dobrovoľne v roku 2006 privolila k zverejneniu jej mena a podobizne v médiách, nemala podľa súdu vplyv na vyhodnotenie zásahu žalovanej ako oprávneného. Ak -niekoľko rokov predtým dobrovoľne vystúpila v médiách (s uvedením mena, priezviska a zverejnením svojej podobizne), uvedené bolo uskutočnené v súvislosti s úplne inou skutkovou situáciou a nemalo nič spoločné s jej (neskorším) trestným stíhaním, nakoľko išlo o informovanie o nájdenom odpočúvacom zariadení v kancelárii sudkyne ako aj o vyhrážkach smrťou voči jej osobe. Táto skutočnosť mala viesť k ešte obozretnejšiemu informovaniu o trestnom stíhaní sudkyne v súvislosti s ochranou jej mena, podobizne a obydľia. Ani argumentáciu žalovanej, že mnohé iné médiá uviedli meno a priezvisko žalobkyne v súvislosti s informovaním o jej oslobodení spod obžaloby, nebolo možné podľa odvolacieho súdu považovať za spôsobilú zbavenia sa zodpovednosti žalovanej za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne, pričom v danom prípade nešlo u žalovanej ani o prevzaté (už zverejnené)

informácie.

2.4. Vo vzťahu k zverejneniu fotografie žalobkyne odvolací súd konštatoval, že hoci je žalobkyňa na uvedenej fotografii málo rozpoznateľná, považuje to zo strany žalovanej za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne a za porušenie § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. (bez súhlasu sudcu nemožno zverejňovať jeho tvár a bydlisko). Uvedený zásah hodnotil v spojitosti so súčasným zverejnením jej celého mena a priezviska v článku žalovanej, ako aj so skutočnosťou, že na zverejnenie svojej tváre žalobkyňa nedala súhlas, resp. takýto súhlas výslovne odoprela. Vedomé nerešpektovanie výslovného nesúhlasu žalobkyne so zverejnením jej podobizne (a iných osobných údajov), ktorý nesúhlas bol žalovanej známy a o ktorom informoval pod zverejnenými fotografiami, vykazuje podľa odvolacieho súdu známky znevažujúceho postoja voči osobe žalobkyne a ochrane jej osobnostných práv. Žalovaná pritom neuviedla žiadny legitímny dôvod na informovanie verejnosti o trestnom stíhaní žalobkyne takýmto spôsobom (zverejnením časti tváre žalobkyne v pojednávacej miestnosti) okrem všeobecnej argumentácie o spravodajskej licenci; jej skutkové tvrdenia v tomto smere nemohla nahradiť ani výpoveď navrhovanej svedkyne (autorky článku P. L.).

2.5. Pokiaľ išlo o zverejnenie fotografie obydľia žalobkyne, odvolací súd zaujal obdobný postoj ako pri zverejnení podobizne žalobkyne. Z kontextu článku dovodil, že trestné stíhanie žalobkyne súviselo s jej rodinným domom, ktorý je vyobrazený na fotografiách ako jeden z viacerých domov v štvrti G., pričom pod fotografiami je aj popis „Štvrť, ktorej sa kauza týka.“ a „Pred súdom stála za bezplatné zateplenie jej rodinného domu.“ Čitateľovi teda bolo podľa odvolacieho súdu zrejmé, že na fotografiách sa nachádza obydľie žalobkyne. Žalovaná ani v tomto prípade neuviedla žiadny rozumný a legitímny dôvod na takýto spôsob informovania verejnosti o trestnom stíhaní žalobkyne. Žalovanej polemizovanie o absencii sankcie a následkov porušenia § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. odvolací súd považoval za nedôvodné a zdôraznil, že všetky tvrdené zásahy do osobnostných práv žalobkyne vyhodnotil nielen samostatne, ale aj v celkovom kontexte; podľa jeho názoru nebolo namieste uprednostniť právo na slobodu prejavu pred právom na ochranu osobnosti, nakoľko spôsob, akým boli zo strany žalovanej poskytnuté informácie verejnosti, nezodpovedá požiadavke na objektívne a pravdivé informovanie o veciach verejných, a to vzhľadom na porušenie zákonných ustanovení ako aj výslovného nesúhlasu žalobkyne na zverejnenie jej podobizne a osobných údajov.

2.6. Vo vzťahu k svedeckým výpovediam odvolací súd konštatoval, že vo výpovediach svedkov sa neprejavili žiadne nezrovnalosti alebo rozpory, ktoré by mohli spochybniť tieto dôkazy. Výpovede svedkov vyhodnotil ako konzistentné, podporujúce a preukazujúce väčšinu tvrdení žalobkyne. Samotný fakt, že išlo o blízke osoby alebo rodinných príslušníkov, nediskvalifikuje tieto osoby ako svedkov bez ďalšieho, zvlášť, keď išlo o preukazovanie zásahu do rodinného, pracovného a spoločenského života žalobkyne. Zároveň poukázal, že výpovede svedkov nejavia známky nejakého koordinovaného spoločného postupu, keďže každý z nich sa vyjadroval svojimi vlastnými vyjadrovacími prostriedkami a k rôznym okolnostiam, ktoré súviseli s ich vlastným vnímaním skutočnosti vo vlastnom prostredí. Pokiaľ žalovaná namietala nedôveryhodnosť a zaujatosť svedkov, namietané tvrdenia neboli spôsobilé na vyvodenie uvedených záverov. Zo svedeckých výpovedí ako aj z výpovede žalobkyne vyplynulo, že predmetný článok (v rozsahu zverejnenia mena a priezviska žalobkyne, časti jej tváre a obydľia) v denníku a týždenníku prevádzkovaných žalovanou predstavoval závažný zásah do práva žalobkyne na ochranu osobnosti, a to predovšetkým do práva na súkromie a tiež v podobe zníženia jej cti a vážnosti, ujmy v osobnej, rodinnej, a čiastočne pracovnej a spoločenskej sfére života. Podľa názoru odvolacieho súdu nemožno spochybňovať ani príčinnú súvislosť medzi predmetným zásahom a ujmom na strane žalobkyne, nakoľko zo svedeckých výpovedí je zrejmé, že ujma u žalobkyne nastala práve po zverejnení článku žalovanej, a nie na základe iných skutočností.

2.7. Berúc do úvahy všetky skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že v prípade žalobkyne išlo o taký zásah do jej osobnostných práv, že primerané zadostučinenie za daných okolností nie je postačujúce, a je prípustné priznať žalobkyni nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ. Pri určovaní jej výšky vzal na zreteľ, že uverejnením predmetného článku (v rozsahu zverejnenia mena a priezviska žalobkyne, časti jej tváre a obydľia) bolo zasiahnuté do práv na ochranu osobnosti žalobkyne

(súkromia, cti, ľudskej dôstojnosti a vážnosti), ktorý zásah sa prejavil predovšetkým v jej osobnom, rodinnom a spoločenskom živote. Predmetným článkom (v rozsahu zverejnenia mena a priezviska žalobkyne, časti jej tváre a obydlia) utrpela žalobkyňa psychickú ujmu, ktorú skutkovo vymedzila a aj preukázala svedeckými výpoveďami. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa prežívala frustráciu, hnev a bezmocnosť v súvislosti s informovaním o svojej osobe, navyše spôsobom, ktorý bol v rozpore s jej výslovným odopretím súhlasu na takéto informovanie a čelila obavám o svoju bezpečnosť, zdravie a život. Uvedené malo negatívny vplyv na jej psychické a fyzické zdravie a zásah sa prejavil aj v rodinnom živote a spôsobil nepokoj, nepohodu a spory s rodinnými príslušníkmi. Zároveň bolo podľa odvolacieho súdu možné vyvodiť aj zníženie vážnosti osoby žalobkyne ako aj jej občianskej cti v spoločenskom živote, a to v podobe nutnosti čeliť posmešným reakciám okolia. Hoci z vykonaného dokazovania vyplynulo, že o trestnom stíhaní žalobkyne mali vedomosť rodinní príslušníci, kolegovia a susedia, zverejnením informácií (mena, priezviska, časti tváre a obydlia) v regionálnom týždenníku a celorepublikovom denníku sa o trestnom stíhaní žalobkyne dozvedel nepomerne väčší okruh ľudí. Odvolací súd zdôraznil, že za zásah nepovažoval informovanie o oslobodení žalobkyne spod obžaloby, ale neoprávnené použitie celého mena a priezviska žalobkyne, zobrazenie časti jej tváre a obydlia, a to v celom kontexte článku. Zohľadňujúc osobitosti daného prípadu a porovnaním priznaných náhrad v obdobných sporoch odvolací súd dospel k záveru, že náhrada 12 000 eur sa javí ako primeraná, keď zároveň nebolo možné vyvodiť následky zásahu výnimočného alebo fatálneho charakteru v podobe straty zamestnania, rozpadu rodiny a pod.

2.8. Odvolací súd zároveň zmenil rozhodnutie prvoinštančného súdu o trovách konania, keď poukázal na to, že žalobkyňa bola čo do potvrdenia zásahu do jej osobnostných práv úspešná; keďže bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výška závisela od úvahy súdu, žalobca nemôže byť sankcionovaný v rámci náhrady trov konania za nie celkom priliehavý odhad budúceho priznaného nároku súdom. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľka mala za to, že súdy nižších inšancií porušili zásady spravodlivého procesu, keď na základe vykonaných dôkazov dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam a predmetné rozsudky nedostatočne odôvodnili, resp. odôvodnili v absolútnom rozpore s príslušnou judikatúrou najvyšších súdnych autorít. Namietajúc nedostatočné odôvodnenie záveru o zverejnení mena a priezviska, tváre a obydlia žalobkyne poukázala na to, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia na jednej strane uviedol, že za zásah nepovažoval informovanie o oslobodení žalobkyne spod obžaloby, ale na strane druhej za tento zásah považoval údajné neoprávnené použitie celého mena a priezviska žalobkyne, zobrazenie časti jej tváre a obydlia, a to v celom kontexte článku. Podotkla, že kontext článku však možno hodnotiť pozitívne, nakoľko žalovaná informovala verejnosť o tom, že žalobkyňa bola spod obžaloby v jej trestnej veci oslobodená.

3.2. Ďalej namietala, že z odôvodnenia napadnutého rozsudku vôbec nevyplýva, z akého dôvodu by nemal pri téme absolútneho verejného záujmu existovať legitímny verejný záujem na zverejnení celého mena a priezviska žalobkyne. Utajenie mena a priezviska sudcu, ktoré sú verejne dostupné na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR, navyše v prípade informácií o trestnom konaní, ktorého predmetom bola jeho údajná činnosť, nemožno v žiadnom ohľade považovať za primerané. Odvolací súd pritom sám konštatoval, že informovanie o trestnom stíhaní žalobkyne bolo pravdivé, avšak svoje úvahy o potrebe uvedenia len iniciálok žalobkyne vôbec neodôvodnil. Opakovane zdôraznila, že meno a priezvisko žalobkyne spolu s označením trestnej veci, v ktorej bola obžalovaná boli verejne dostupné informácie, ale odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že sa jednalo o zverejnenie osobných údajov na úradne účely. Tieto informácie však boli zverejnené oficiálnym zdrojom (Špecializovaným trestným súdom), pričom žiaden právny predpis neuvádza, žeby ich zverejnenie prostredníctvom spravodajskej licencie bolo zakázané. Závery odvolacieho súdu o protiprávnosti zverejnenia mena a priezviska žalobkyne ako osoby verejného záujmu v súvislosti s trestným stíhaním, kde vystupovala

žalobkyňa v pozícii obžalovanej, t. j. v súvislosti s vecou verejného záujmu, podľa žalovanej postrádajú logický základ a sú v priamom rozpore s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“). Rovnako závery o nutnosti použitia iniciálok žalobkyne označila žalovaná ako absolútne svojvoľné a neudržateľné, nakoľko odporujú dlhoročnej rozhodovacej praxi súdov v tejto otázke a odvolací súd svoj odklon od tejto praxe náležite neodôvodnil. Napadnutý rozsudok preto v tejto časti považovala za nedostatočne odôvodnený, čo porušuje právo žalovanej na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a spravodlivý súdny proces.

3.3. Pokiaľ išlo o zverejnenie tváre a obdobia žalobkyne, odvolací súd podľa dovolateľky prijal za nevyvrátiteľný fakt, že článok obsahuje fotografiu „tváre“ žalobkyne, a to napriek tomu, že žalovaná niekoľkokrát poukázala (aj prostredníctvom definície tváre podľa Krátkeho slovníka slovenského jazyka), že fotografia obsiahnutá v článku nezobrazuje „tvár“ žalobkyne. Uviedla, že fotografia žalobkyne od chrbta neobsahuje akékoľvek poznávacie znaky, prostredníctvom ktorých by bola žalobkyňa (aj keď len málo) identifikovateľná. Dodala, že žalobkyňa nemá od chrbta ani akýkoľvek výnimočný poznávací znak (napr. jazvu či tetovanie), ktorým by vynikala a bolo by ju možné tak identifikovať aj odzadu. Žalovaná preto vyjadrila presvedčenie, že nie je vôbec zrejmé, ako dospeli nižšie súdy k záveru, že na fotografii je zobrazená tvár žalobkyne. Odvolací súd sa s námietkami žalovanej uvedenými v odvolaní k zobrazeniu „tváre“ žalobkyne vôbec nevysporiadal a zároveň vôbec neodôvodnil, prečo podľa jeho názoru je na danej fotografii zobrazená tvár žalobkyne. Závery oboch súdov o zverejnení tváre žalobkyne dovolateľka vyhodnotila ako absolútne rozporné so skutkovým stavom, keďže fotografia nezachytáva tvár žalobkyne, a to ani len čiastočne. Obdobné závery uviedol odvolací súd aj vo vzťahu k obdliu žalobkyne, keďže podľa názoru odvolacieho súdu bolo čitateľovi zrejmé, že na fotografiách sa nachádza obdlie žalobkyne, pričom však vôbec nezdôvodnil, prečo vyobrazenie časti štvrté G. (bez zvýraznenia domu žalobkyne) predstavuje zverejnenie obdobia žalobkyne, keď pre bežného čitateľa je nemožné identifikovať jej rodinný dom. Takýto mimoriadne extenzívny výklad odvolacieho súdu týkajúci sa obmedzení stanovených v § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. sa podľa žalovanej vymyká ústavnému rámcu a neexistujú dôvody na jeho aplikáciu. Dodala, že odvolací súd svoje závery vôbec nevysvetlil a z odôvodnenia napadnutého rozsudku tak nie je zrejmé, aké myšlienkové pochody ho viedli k prijatiu záverov o zverejnení obdobia žalobkyne.

3.4. Dovolaťka ďalej namietala nedostatočné odôvodnenie miery dôveryhodnosti svedkov a odmietnutie výsluchu svedka navrhnutého žalovanou, keď zrejmu zaujatosť týchto svedkov preukazuje samotná výpoveď Y. Y. X., ktorý pri opise vzťahu medzi médiami a sudcami uviedol, že „novinári sú hyeny“. Podľa názoru žalovanej je nelogické, že napriek tomuto expresívnemu vyjadreniu na adresu médií, teda aj žalovanej, odvolací súd vôbec nezapochyboval o zaujatosti svedka a zrejmej tendenčnej výpovede v prospech žalobkyne. Rovnako považovala za rozporné s judikatúrou ústavného súdu, aby súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy v tak markantnej výške výlučne na základe dvoch svedkov v najužšom rodinnom vzťahu so žalobkyňou bez existencie akýchkoľvek ďalších, prinajmenšom podporných dôkazov o vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobkyne. Odvolací súd podľa žalovanej vôbec neodôvodnil, prečo námietky žalovanej o zaujatosti týchto svedkov vôbec nevzal do úvahy a osvojil si bez akýchkoľvek pochybností všetky ich tvrdenia, pričom celkom jasne vypovedali v rovnakej zhode so žalobkyňou bez akýchkoľvek odchýlok. Dovolaťka zároveň odvolaciemu súdu vytkla, že vôbec nezdôvodnil, prečo výpoveď autorky článku, ktorá pozná okolnosti jeho prípravy, zberu informácií a spracovania najlepšie, odmietol vykonať, resp. považoval za dôvodné, že výsluch odmietol vykonať súd prvej inštancie. Bezdôvodné odmietnutie uskutočnenia výsluchu svedka navrhovaného sporovou stranou pritom jednoznačne porušuje právo na spravodlivé konanie tejto sporovej strany a bezdôvodne obmedzuje rozsah jej procesnej obrany.

3.5. Vo vzťahu k deklarovanému nedostatočnému odôvodneniu záveru o priznaní finančného zadošťučinenia dovolateľka konštatovala, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku preukázaniu vzniku následkov v značnej miere takmer vôbec nevenoval. Závažnosť následkov v súkromnom živote žalobkyne v tak vysokej miere mal za preukázané výlučne zo svedeckých výpovedí syna žalobkyne Y. Y. U. a manžela žalobkyne Y. Y. X., ktorí však nie sú v danej veci nezaujatí a ich výpovede nemožno považovať za nestranné. Poukázala na to, že žalobkyňa je stále aktívnou sudkyňou a z výpovedí syna a

manžela žalobkyne vyplýva, že jej rodinné vzťahy nemohli byť narušené článkami žalovanej, nakoľko o trestnom stíhaní žalobkyne mali vedomosť jej rodinní príslušníci aj ďalšie osoby z jej okolia. Celé rodinné, pracovné a susedské okolie žalobkyne tak podľa dovolateľky malo vedomosť o prebiehajúcom trestnom konaní. Považovala preto za absurdné, aby legitímnym a zákonným zverejnením žalovaných článkov došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobkyne a vzniku nemajetkovej ujmy práve v jej rodinnom, pracovnom a súkromnom živote. Osoby, s ktorými mali byť zverejnením článkov vzťahy so žalobkyňou zasiahnuté, boli informované o trestnom konaní žalobkyne už pred zverejnením článkov a tak objektívne tieto vzťahy nemohli byť ich zverejnením narušené. Na základe uvedeného dovolateľka vyvodzovala, že odôvodnenie napadnutého rozsudku je aj v tejto časti nedostatočné.

3.6. Pokiaľ išlo o uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľka vymedzila tri právne otázky, pri riešení ktorých sa nižšie sudy odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu: 1/ prípustnosť zverejnenia mena a priezviska osoby v postavení obžalovaného v trestnom konaní, 2/ rozsah dokazovania zníženia cti, dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti v značnej miere dôsledkom neoprávneného zásahu žalovaného a dôkazného bremena žalobcu, 3/ úvaha súdu pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

3.6.1. Vo vzťahu k prvej nastolenej právnej otázke uviedla, že zverejnenie mena a priezviska žalobkyne ako verejného činiteľa v súvislosti s trestným konaním vedeným proti nej je nutné posudzovať v súlade s judikatúrou ESLP (Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 21666/09) ohľadne vecí a osôb verejného záujmu. Poznamenala, že osoba sudcu je kategóriou osôb verejného záujmu (III. ÚS 385/2012-63) a rovnako je vecou verejnou posudzovanie činnosti týchto osôb (ESLP vo veci Observer a Guardian proti Spojenému kráľovstvu). Žalovaná v tejto súvislosti osobitne poukázala na rozhodnutie ESLP vo veci Busuioc proti Moldavsku z 21. decembra 2004, podľa ktorého v prípade objektívnych podozrení na protizákonné konanie štátnych úradníkov musia mať médiá možnosť slobodne šíriť tieto informácie a myšlienky spôsobom zodpovedajúcim ich povinnostiam a zodpovednosti a verejnosť má právo ich prijímať. Dodala, že trestné konania ktoréhokoľvek občana nie sú jeho súkromnou vecou požívajúcou právo na ochranu súkromia. Dovolateľka ďalej poukázala na súvislosti prejednávanej veci, kde žalobou namietaný článok sa týkal trestného stíhania žalobkyne ako aktívnej sudkyne a jej bývalého partnera, ktorí boli obvinení a obžalovaní spolu zo 4 trestných činov, mimo iného aj trestného činu korupcie. Sudy nižších inštancií pritom považovali za zásah do osobnostných práv žalobkyne zverejnenie jej celého mena. Pokiaľ v inom konaní pred ESLP bolo legitímnym zverejnenie celého mena poškodených trestnou činnosťou, musí byť legitímne zverejnenie celého mena osoby obžalovanej zo závažnej trestnej činnosti vrátane korupcie, navyše pokiaľ sa jedná o osobu aktívneho sudcu. Sudy nižších inštancií navyše podľa žalovanej vôbec nevzali do úvahy kontext a celkové vyznenie článku, keď jeho predmetom bola informácia o oslobodzujúcom rozsudku Špecializovaného trestného súdu aj voči žalobkyňi. Navyše, v rozpore s rozhodovacou praxou ESLP zverejnenie celého mena žalobkyne pred pojednávacou miestnosťou nelogicky vykladali v neprospech žalobkyne. Napokon, v prejednávanej veci sudy nižších inštancií nevenovali žiadnu pozornosť prítomnosti dobrej viery žalovanej, cieľu sledovanému článkom a informácií v ňom zahrnutých a verejnému záujmu, ktorý existoval v danom prípade na informovaní verejnosti o oslobodení aktívneho sudcu spod obžaloby. Zdôraznila, že sudy nižších inštancií sa nijako nevysporiadali s proporционаlitou obmedzenia práva na slobodu prejavu (obmedzenie zverejnenia mena a priezviska žalobkyne).

3.6.2. V súvislosti s druhou vymedzenou právnou otázkou dovolateľka uviedla, že otázka dokazovania miery zníženia dôstojnosti alebo vážnosti osoby v spoločnosti bola opakovane riešená pred dovolacím súdom a ÚS SR (4Cdo/15/2003, 3Cdo/108/2011, III. ÚS 288/2017). Konfrontujúc skutkové okolnosti posudzovanej veci konštatovala, že v predmetnom prípade mal odvolací súd vznik nemajetkovej ujmy žalobkyne za preukázaný výlučne na základe svedeckých výpovedí dvoch svedkov, ktorých naviac v zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 36/2018 možno považovať za zaujatých a nie neustranných. Mala za to, že takáto chabá dôkazná situácia žalobkyne nemôže byť podkladom pre priznanie nezvyčajne vysokej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v porovnaní s obdobnými prípadmi. Uzavrela, že odvolací súd sa tak odklonil od vyššie uvedenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď pri posudzovaní priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch celkom zjavne nevychádzal z

vykonaného dokazovania, ale priznaná suma javí známky svojvôle a nezákonnosti.

3.6.3. K tretej naformulovanej otázke dovolateľka mala za to, že ustálenú rozhodovaciu prax pre túto otázku predstavuje rozsudok ESLP vo veci *Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko* z 16. novembra 2004, č. 53678/00, ktorý stanovil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy. V tejto súvislosti poukázala na to, že žalobou namietané články boli uverejnené v septembri 2012, v ktorom čase bol platný a účinný zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý v § 5 ods. 1 stanovoval nárok poškodeného na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy, ak bola trestným činom spôsobená smrť. V roku 2012, t. j. v čase uverejnenia napadnutých článkov bola minimálna mzda vo výške 327,20 eur za mesiac a maximálna výška odškodnenia v prípade spôsobenia smrti trestným činom tak bola v sume 16 360 eur. Súd nižších inštancií sa tak odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe ESLP (ako aj svojej vlastnej), keď priznali náhradu nemajetkovej ujmy v absolútne premrštenej sume v rozpore s pravidlami určujúcimi limity výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre obdobné prípady. Odvolaciemu súdu vyčítal, že nezohľadnil skutkové okolnosti prípadu a za údajnú nemajetkovú ujmu spôsobenú uverejnením fotografie tváre a obydlija žalobkyne priznal žalobkyni sumu blížiacu sa maximálnej výške odškodnenia v prípade trestnej činnosti spojenej so smrťou, čo nesie známky svojvôle a arbitrárnosti. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil, alternatívne rozhodnutia súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti napadnutých rozhodnutí.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že pokiaľ žalovaná namietala porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nedostatočného odôvodnenia súdu, neuviedla, v čom má spočívať táto nedostatočnosť odôvodnenia a v čom teda spočíva porušenie žalovanej na spravodlivý súdny proces. Odhliadnuc od toho zdôraznila, že voči žalobkyni nebolo vedené trestné konanie v súvislosti s jej výkonom funkcie sudcu, ale v súvislosti s údajným páchaním trestnej činnosti jej bývalým partnerom, ktorý mal údajne požadovať zateplenie rodinného domu žalobkyne ako protihodnotu za úspech pri zákazke na zateplovanie bytových domov, ktorých bol správcom. Podľa žalobkyne preto nešlo o výkon funkcie, ktorý podlieha kontrole zo strany verejnej mienky. Uviedla, že dotknuté články v periodikách vydávaných žalovanou sa nezaoberali kritikou verejných záležitostí vykonávaných verejne činnou osobou. Ďalej poukázala na skutočnosť, že nedochádza len ku vzájomnej konkurencii práva na informácie a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ale pri posudzovaní primeranosti zásahu do práva na súkromie spočívajúceho v informovaní o trestnom stíhaní konkrétnej osoby je nutné vziať do úvahy aj právo jednotlivca na prezumpciu neviny podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pokiaľ teda žalovaná uvádzala, že trestná vec žalobkyne bola vecou verejného záujmu, opomenula skutočnosť, že hoci informovanie o trestných činoch je vecou verejného záujmu, nie je vecou verejného záujmu zverejnenie celého mena a priezviska osoby obžalovanej z trestného činu a to ani v prípade, ak ide o osobu verejne činnú. Dodala, že v prípade sudcu ako osoby verejného záujmu možno vo veci informovania o trestnom stíhaní priznať vyššiu mieru ochrany právu na informácie v tom zmysle, že je vecou verejného záujmu informovať o trestnom stíhaní sudcu a na zverejnení zamestnania/povolania/funkcie osoby verejne činnnej, voči ktorej je vedené trestné konanie; nie však na zverejnení celého mena a priezviska. Napokon, súčasne s ohľadom na postavenie sudcov v implicitnej hierarchii verejných osôb formulovanej súdnou praxou ESLP je potrebné žalobkyni priznať síce menšiu mieru ochrany ako súkromnej osobe, zato však vyššiu mieru ochrany než je priznávaná politikom. Žalobkyňa ďalej dôvodila, že pokiaľ nie je možné zachovať maximum z dvoch kolidujúcich práv, je potrebné aplikovať na vec kritérium proporcionality tak, aby boli tieto práva vo vzájomnej rovnováhe. S ohľadom na aplikáciu proporcionality je cieľ informačnej povinnosti a zásah do osobnostných práv osoby obvinenej, resp. obžalovanej z trestného činu potrebné limitovať práve zverejnením iniciál mena a priezviska, namiesto zverejnenia celého mena a priezviska. Preto žalovaná tým, že zverejnila celé meno a priezvisko žalobkyne, bez legitímneho dôvodu zasiahla do jej osobnostných práv. Vo vzťahu k zverejneniu fotografie rodinného domu žalobkyne uviedla, že jej

obydlie je na fotografii dominantné, zaberá podstatnú časť fotografie a z hľadiska kompozície je vyčlenené samostatne v ľavej hornej štvrtine fotografie s odokrytým výhľadom na obydlie; navyše, v popise k fotografii v článku nie je uvedené, že by išlo o ilustračnú fotografiu. Keďže v popise fotografie je priamo odkaz na rodinný dom žalobkyne, žalovaná tým, že zverejnila fotografiu obydla žalobkyne porušila ustanovenie § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. K závažnosti vzniknutej ujmy uviedla, že odvolací súd sa neobmedzil iba na pomenovanie prežívaných pocitov žalobkyne, ale uviedol aj konkrétne dôsledky zverejnenia článkov s celým menom a priezviskom žalobkyne, jej fotografiou a fotografiou jej obydla a to nepokoj, nepohodu a spory s rodinnými príslušníkmi a nutnosť čeliť posmešným reakciám okolia. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobkyňa ohľadom otázky prípustnosti zverejnenia mena a priezviska osoby v postavení obžalovaného v trestnom konaní uviedla, že žiadne zo žalovanou uvedených rozhodnutí nie je rozhodnutím dovolacieho súdu, pričom súčasne poukázala na nedostatky v argumentácii dovolateľky a tiež skutkovú a právnu nepriliehavosť doložených rozhodnutí vo vzťahu k skúmanej veci. Pokiaľ išlo o otázku rozsahu dokazovania zníženia cti, dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti, podľa žalobkyne dovolateľka neformulovala právnu otázku, ktorá by mala byť zodpovedaná, ani to v čom sa odvolací súd odchyľil od uvedenej judikatúry dovolacieho súdu. Mala za to, že odvolací súd sa podrobne vysporiadal s otázkou vzniku ujmy, ako aj tým, že zásah sa prejavil aj v rodinnom živote a spôsobil nepokoj, nepohodu a spory s rodinnými príslušníkmi. Podľa jej názoru odvolací súd posúdil otázku úvahy súdu pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu, ale aj v súlade s rozhodnutiami, na ktoré poukázala dovolateľka. Uzavrela, že napadnuté rozhodnutie je riadne odôvodnené a v súlade s rozhodnutiami najvyšších súdnych autorít. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa navrhla podané dovolanie zamietnuť ako nedôvodné.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnom právnom posúdení veci (§ 421 CSP).

12. Žalobkyňa svoje dovolacie námietky subsumovala pod dovolacie dôvody § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom v podstatnom namietala (i) nedostatočné odôvodnenie (resp. nesprávne posúdenie) záverov ohľadom zverejnenia jej mena a priezviska, tváre a obydli, ktoré súdy vyhodnotili ako neoprávnené zásahy do osobnostných práv žalobkyne, (ii) preukázanie vzniku závažnej ujmy na strane žalobkyne podľa § 13 ods. 2 OZ a (iii) nedostatočné odôvodnenie, resp. arbitrárnosť pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch priznanej žalobkyni.

13. Podľa názoru dovolacieho súdu sa žalobkyňou uplatnené dovolacie námietky po obsahovej stránke do značnej miery prekrývajú, pokiaľ ide o dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. K tomu hodno uviesť, že v okolnostiach jej prípadu to nie je nepochopiteľné, hoci vo všeobecnosti obvykle nenastáva situácia, že by obsahovo tá istá dovolacia námietka spadala pod obidva dôvody prípustnosti dovolania (IV. ÚS 372/2020).

14. Dovolený súd poukazuje na to, že v prejednávanej veci vzhľadom na predmet sporu (ochrana osobnosti týkajúca sa posúdenia, či zverejnenie informácií o žalobkyni bolo spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobkyne) a jeho okolnosti, dochádza ku kolízii práva na ochranu osobnosti a slobody prejavu (a práva na informácie), ako dvoch navzájom konkurujúcich si práv.

15. Úvaha, či má dostať prednosť sloboda prejavu alebo základné právo na ochranu osobnosti, závisí na celkovom kontexte každého individuálneho prípadu. Z relevantnej judikatúry ESĽP je možné vyabstrahovať isté východiská (typové problémy, faktory), na ktorých posúdení by mali všeobecné súdy v takýchto prípadoch založiť svoje rozhodnutia. Predovšetkým by malo byť vzaté do úvahy: 1/ povaha výroku (t. j. či ide o skutkové tvrdenia, či hodnotiaci úsudok), 2/ obsah výroku (napr. či ide o prejav „politický“, či „komerčný“), 3/ forma výroku (najmä nakoľko je predmetný výrok expresívny, či dokonca vulgárny), 4/ postavenie kritizovanej osoby (napr. či ide o osobu verejne činnú, či o osobu aktívnu v politickom živote, prípadne o osobu verejne známu), 5/ či sa výrok (kritika) dotýka súkromnej alebo verejnej sféry tejto kritizovanej osoby, 6/ chovanie kritizovanej osoby (napr. či kritiku sama „vyprovokovala“ a ako následne sa ku kritike postavila), 7/ kto výrok predniesol (oznánil, napísal, napr. či sa jedná o novinára, bežného občana, politika a pod.), 8/ kedy tak urobil (čo znamená napr. aké mal, či mohol mať jeho autor v daný okamih k dispozícii konkrétne údaje, z ktorých vychádzal a v akej situácii tak urobil). Každý z týchto faktorov hrá istú úlohu pri hľadaní spravodlivej rovnováhy medzi základnými právami stojacimi v kolízii, pričom ich relevantná váha závisí vždy na jedinečných okolnostiach každého prípadu. Tiež je potrebné zdôrazniť, že tento výpočet relevantných faktorov nie je taxatívny (úplný, vyčerpávajúci), z hľadiska celkového kontextu veci môžu byť v osobitných prípadoch významné aj okolnosti, ktoré nie je možné zaradiť ani do jedného z vyššie vymenovaných faktorov (pozri aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 577/13).

16. V kontexte uvedeného je žiaduce vychádzať z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojej doterajšej rozhodovacej praxi viackrát zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd treba riešiť prostredníctvom ich spravodlivej rovnováhy (pozri PL. ÚS 22/06, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu, či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (PL. ÚS 7/96). Najvyšší súd podporne v uznesení sp. zn. 5Cdo/42/2009 uviedol, že v prípade stretu subjektívneho práva žalobcu a práva slobody prejavu je predpokladom správneho rozhodnutia súdu test pomernosti, ktorý zohľadní okolnosti na oboch procesných stranách. V takýchto prípadoch je nutné vyhodnocovať a v zásade skúmať, kto, o kom, čo, kde, kedy a ako hovorí, pričom na základe odpovedí na dané otázky možno pomocou testu proporcionality určiť, ktorá sloboda má byť uprednostnená (porovnaj II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, I. ÚS 408/2010, IV. ÚS 492/2012).

17. Pre riešenie kolízie dvoch ľudských práv alebo ľudského práva a ústavne aprobovaného verejného záujmu sa štandardne aplikuje test proporcionality (primeranosti), ktorého zmyslom je posúdenie primeranosti zásahu do základného práva s ohľadom na jeho účel. Testom proporcionality sa posudzuje, ktoré právo má v okolnostiach konkrétneho prípadu väčšiu váhu, a teda prednosť. Vzhľadom na princíp spravodlivej rovnováhy sa prednosť bez ďalšieho nepriznáva ani jednému z týchto práv. To však neplatí v prípade zjavne difamačných nepravdivých skutkových tvrdení, pri ktorých je už na prvý pohľad evidentné, že predstavujú neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti. Test proporcionality sa skladá z troch zložiek, a to z: testu vhodnosti (1), testu nevyhnutnosti (2), testu primeranosti (resp. testu proporcionality v užšom zmysle slova) (3). Pri teste vhodnosti ide o odpoveď na otázku, či inštitút obmedzujúci určité základné právo umožňuje dosiahnuť sledovaný cieľ, ktorým je ochrana iného základného práva. V rámci testu nevyhnutnosti sa porovnáva legislatívny prostriedok, ktorý obmedzuje základné právo, resp. slobodu, s inými opatreniami, umožňujúcimi dosiahnuť rovnaký cieľ, avšak nezasahujúcimi do základných práv a slobôd. Zisťuje sa teda, či v danom prípade ide o nevyhnutný zásah. Pri teste proporcionality v užšom zmysle slova súd porovnáva závažnosť oboch v kolízii stojacich základných práv tak, že vyhodnocuje otázky: 1/ kto informáciu zverejnil (KTO), 2/ koho sa informácia týka (O KOM), 3/ akých záležitostí sa informácia týka (ČO), 4/ kde došlo k zverejneniu informácie (KDE), 5/ kedy došlo k zverejneniu informácie (KEDY), 5/ ako došlo k zverejneniu informácie (AKO). Po vykonaní testu proporcionality tak bude jednému z dvoch oproti sebe stojacich základných práv a slobôd priznaná väčšia dôležitosť, v dôsledku čoho však to druhé s menšou dôležitosťou nestráca svoju platnosť (k tomu porovnaj aj sp. zn. 2Cdo/177/2021, 4Cdo/206/2022).

18. Všeobecné súdy v sporovom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (porovnaj čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP). Civilné sporové konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. Zásada iura novit curia („súd pozná právo“) neznamena len to, že súd pozná právo, ale aj to, že si je zároveň vedomý účinkov, ktoré právo v podobe, v ktorej ho súd aplikuje vyvoláva vo vzťahu k procesnoprávnemu alebo hmotnoprávnemu postaveniu nositeľa práva na súdnu ochranu svojich práv.

19. Arbitrárnosť môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

20. Dovolací súd po preskúmaní napadnutých rozhodnutí dospel k záveru, že súdy pri skúmaní (ne)oprávnenosti zásahu do osobnostných práv žalobkyne konaním žalovanej a s tým spojeného stretu slobody prejavu a osobnostných práv žalobkyne vyhodnocovali rozhodné skutočnosti jednostranne, v niektorých ohľadoch až svojvoľne. Súdy na jednej strane neprimerane zvýraznili okolnosti svedčiace v prospech ochrany základných práv žalobkyne, zatiaľ čo na strane druhej bagatelizovali ústavne relevantné argumenty v prospech slobody prejavu a legitímneho verejného záujmu. Hoci odvolací súd deklaroval použitie testu proporcionality, aplikačný rámec jeho úvah vykazuje znaky arbitrárnosti, keďže

jednotlivé zložky testu neaplikoval v súlade s početnou judikatúrou ústavného súdu a ESLP. Ak súdy založili potrebu súdnej ochrany osobnosti žalobkyne aj na porušení ustanovenia § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z., ich výklad nemožno považovať za presvedčivý, keďže úplne opomína osobitné postavenie žalobkyne ako osoby verejného záujmu, pre ktorú je miernejšia ochrana súkromia z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľná (porovnaj napr. rozhodnutia ESLP vo veciach Axel Springer AG v. Nemecko, Bédat v. Švajčiarsko). Aplikácia uvedeného ustanovenia bez použitia korektívu primeranosti obsiahnutého v jeho druhej vete tak odporuje zmyslu predmetného zákonného ustanovenia.

21. Podľa názoru dovolacieho súdu vo vzťahu k zverejneniu celého mena a priezviska odvolací súd svoj záver o potrebe anonymizácie (použitia iniciálok) riadne nezdôvodnil. Absentuje relevantné vysvetlenie, prečo v prípade osoby, ktorá pôsobí ako sudkyňa a ktorá bola obžalovaná z trestnej činnosti, zverejnenie jej mena a priezviska nemôže byť predmetom verejného záujmu a nepožíva ochranu z pohľadu slobody prejavu či práva na informácie. Takýto právny záver nemá oporu ani v zákone, ani v príliehajúcej judikatúre najvyšších súdnych autorít. Odvolací súd navyše v odôvodnení rozsudku uviedol viacero kategorických tvrdení bez náležitého zdôvodnenia, ktoré neprimerane oslabujú význam verejného záujmu, navyše bez zohľadnenia osobitného postavenia žalobkyne („Informovanie (hoci aj pravdivé) o trestnom stíhaní, ktoré nie je právoplatne skončené, pri plnom zverejnení mena a priezviska dotknutej osoby je v rozpore s právom na ochranu mena, a to bez ohľadu na skutočnosť, že v prípade žalobkyne ide o osobu verejného záujmu“). Takýto prístup nie je v súlade s princípom proporcionality ani s ústavnými garanciami rovnováhy medzi právom na ochranu osobnosti a slobodou prejavu. Rovnako nepodložene pôsobí aj priznanie právnej relevancie tvrdeniu, že žalobkyňa po rozhodnutí trestného súdu výslovne odoprela súhlas so zverejnením svojej podobizny a osobných údajov - túto okolnosť totiž nemožno vykladať ako prekážku verejného informovania o výkone verejnej funkcie, pokiaľ je predmetom mediálneho záujmu v kontexte trestného stíhania. Odvolací súd zároveň náležite nezohľadnil, že ochrana mena sudcu nie je absolútna a že ustanovenie § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. nebráni zverejneniu informácií, ktoré sa týkajú jeho činnosti, pokiaľ ide o otázky legitímneho verejného záujmu. Napokon je potrebné poukázať aj na nedostatočne odôvodnený záver odvolacieho súdu týkajúci sa zverejnenia mena žalobkyne na úradnej tabuli súdu, resp. súdnom webe, ktoré sprevádzalo konanie v predmetnej trestnej veci. Z pohľadu účelu úradnej tabule súdu (vývesky pred pojednávacou miestnosťou) ide o verejné údaje v rámci zákonom garantovaného princípu verejnosti súdneho konania, pričom okrem iného chráni aj účastníkov konania pred výkonom justície v tajnosti, bez verejnej kontroly. Ich ďalšie spracovanie v médiách preto nemožno automaticky považovať za protiprávny zásah do osobnostných práv. Všetky uvedené skutočnosti preto svedčia o tom, že odvolací súd v rámci vykonaného testu proporcionality nedostatočne posúdil mieru legitímneho verejného záujmu a pri svojom rozhodovaní plnohodnotne nezohľadnil ústavnoprávne rámce, ktoré limitujú rozsah ochrany osobnosti verejne činných osôb v demokratickej spoločnosti.

22. Pokiaľ odvolací súd považoval za súčasť neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkyne aj zverejnenie fotografie jej tváre, jeho závery ani v tejto časti nepôsobia presvedčivo. Krajský súd si totiž osvojil tvrdenie, že na predmetnej fotografii je zobrazená tvár žalobkyne, pričom túto premisu bezvýhradne prevzal do svojho ďalšieho právneho posúdenia - a to bez náležitého vysporiadania sa s námietkami žalovanej, že na zverejnenej fotografii nie je zachytená tvár žalobkyne, ale len jej vlasy a ľavé ucho. Hodno zdôrazniť, že k porušeniu práva na spravodlivý proces môže dôjsť aj v prípade, ak zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich vyodenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018). Nesprávne zistenie skutkového stavu veci má totiž, ak súd aplikuje dôkladne hmotné právo, vždy vplyv na nesprávne právne posúdenie skutku, a preto takéto chybné rozhodnutie súdu súčasne spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení veci (porov. I. ÚS 6/2018, 4Cdo/88/2019). Argumentácia žalovanej vyvoláva oprávnené pochybnosti, na základe akých úvah odvolací súd dospel k záveru, že je na nej zverejnená tvár žalobkyne. Tieto pochybnosti ešte zvyrazňuje samotné odôvodnenie odvolacieho súdu v tejto časti rozhodnutia, že „hoci podľa jeho názoru je žalobkyňa na uvedenej fotografii málo rozpoznateľná, považuje jej zverejnenie zo strany žalovaného za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne a za porušenie ustanovenia § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z.“ (bod 29 napadnutého

rozhodnutia). Takéto hodnotenie pôsobí vnútorne rozporným a nedostatočne odôvodneným dojmom, čo oslabuje jeho presvedčivosť aj právnu udržateľnosť.

23. Napokon, dovolací súd za presvedčivé nepovažuje ani úvahy odvolacieho súdu o neoprávnenosti zverejnenia fotografie obydlija žalobkyne. Odvolací súd síce konštatoval, že čitateľovi článku muselo byť zrejmé, že na fotografii je vyobrazený dom žalobkyne, avšak túto úvahu nepodložil žiadnou dôkaznou analýzou ani nevyhodnotil relevantné okolnosti, ktoré takýto záver spochybňujú. Zo spisu jednoznačne vyplýva, že ide o záber väčšej časti mestskej štvrte, na ktorom sa nachádza viacero rodinných domov, pričom konkrétny dom žalobkyne nie je v texte výslovne identifikovaný a popis pod fotografiou uvádza len všeobecnú informáciu: „G. - štvrť, ktorej sa kauza týka.“ Odvolací súd sa nezaoberal tým, či je dom žalobkyne na fotografii pre bežného čitateľa identifikovateľný bez predchádzajúcej znalosti jeho exteriéru a opomenul tiež kľúčový aspekt, že zverejnenie fotografie predmetnej štvrte malo vecnú súvislosť s obsahom spravodajstva, keďže trestné stíhanie žalobkyne súviselo práve so zateplením rodinného domu nachádzajúceho sa v tejto lokalite. V takomto prípade nejde o svojvoľné alebo bulvárne zverejnenie, ale o vizualizáciu faktického kontextu, ktorá môže byť legitímnym prostriedkom novinárskeho spravodajstva - za predpokladu, že nedochádza k náležite zdôvodnenému neprimeranému zásahu do súkromia. Záver odvolacieho súdu, že zverejnenie fotografie bez ďalšieho predstavovalo porušenie § 34 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. hodnotí dovolací súd ako zjednodušený a formalistický, keďže odmieta reflektovať požiadavku na vyváženie práva na súkromie so slobodou prejavu a právom verejnosti na informácie. Odvolací súd týmto prístupom opomenul ustálenú judikatúru ústavného súdu aj ESLP, podľa ktorej verejne činné osoby, najmä sudcovia, požívajú miernejšiu mieru ochrany súkromia, ak je zásah primeraný a podložený verejným záujmom (porov. Axel Springer AG v. Nemecko, Prager a Oberschlick v. Rakúsko).

24. Napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený a z toho dôvodu nepreskúmateľný aj v časti týkajúcej sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy. K tomu uvádza, že ustanovenie § 13 ods. 2 a 3 OZ umožňuje súdu, aby v konaní o ochrane osobnosti priznal fyzickej osobe okrem zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia i právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (tak to bolo aj vo veci sťažovateľky). K jeho priznaniu by mal súd pristúpiť najmä v prípadoch, ak došlo k zníženiu jej dôstojnosti či vážnosti v spoločnosti, resp. v iných prípadoch, ktoré sú z hľadiska dopadu do osobnostných práv porovnateľné s uvedenými prípadmi. Pri určení sumy nemajetkovej ujmy by zas mal všeobecný súd prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za akých došlo k jej porušeniu. Vždy je pritom podstatná jedinečnosť prípadu a s tým spojená konkrétna intenzita zásahu a jej následky. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, na druhej strane však táto úvaha neznamena priestor na svojvôľu či arbitrárnosť. Príslušný súd musí uskutočniť dokazovanie a následne na základe z neho vyplývajúcich skutkových zistení posúdiť, či táto ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik pritom musí tvrdiť a doložiť žalobca, ktorý nesie dôkazné bremeno. Príslušné závery súdu musia byť riadne odôvodnené a musia spočívať na logických a legitímnych faktoch. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako, a v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Neprimerané sankcie zo strany súdov by totiž v takýchto prípadoch mohli spôsobiť odradenie širiteľov informácií - predovšetkým novinárov (tlaču) od plnenia, resp. vykonávania ich základnej funkcie „strážneho psa“ v demokratickej spoločnosti.

25. Uvedeným požiadavkám na odôvodnenie priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, no najmä na prijateľnosť rozsahu (výšky) odškodnenia odvolací súd v danom prípade neučinil zadosť. Jeho záver o nemateriálnej ujme, ktorá mala žalobkyňi vzniknúť, sa premietla do odôvodnenia rozhodnutia o priznanej výške v minimálnej miere. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu týkajúce sa výšky nemajetkovej ujmy je teda prima facie arbitrárne a zjavne neodôvodnené (in abstracto), neprimerane prísne a nezohľadňujúce okolnosti predmetnej veci (in concreto). Rovnako tak nekorešponduje s judikatúrou ESLP, v zmysle ktorej náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo), pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (napr. Flux v.

Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho EŠLP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko).

25.1. V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4Cdo/171/2005 najvyšší súd v podstatnom konštatoval, že i keď je výška zadostučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať.

26. V okolnostiach danej veci posúdil dovolací súd arbitrárnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v časti o priznaní nemajetkovej ujmy žalobkyni najmä s ohľadom na predmet sporu, predložené dôkazy a ich hodnotenie odvolacím súdom. Pokiaľ išlo o preukázanie vzniku následkov v značnej miere ako podmienky aplikácie § 13 ods. 2 OZ, v odôvodnení odvolacieho súdu absentujú akékoľvek úvahy, ktoré by smerovali k záveru o závažnom zásahu do práva žalobkyne na súkromie alebo o vzniku následkov v podobe zníženia jej cti a vážnosti, prípadne ujmy v osobnej, rodinnej, či spoločenskej sféry života. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, z akých konkrétnych skutkových zistení odvolací súd pri svojich záveroch vychádzal. Závažnosť tvrdených následkov považoval za preukázanú - ako vyplýva z bodu 32. napadnutého rozhodnutia - výlučne na základe svedeckých výpovedí syna a manžela žalobkyne. Ani závery týkajúce sa psychickej ujmy žalobkyne či zníženia jej vážnosti a občianskej cti v spoločnosti neboli relevantne odôvodnené. Odvolací súd v tejto súvislosti adekvátne nezohľadnil skutočnosť, že žalobkyňa naďalej vykonáva funkciu sudkyne, čo samo o sebe nesvedčí o zásadnom narušení jej odbornej povesti alebo spoločenského postavenia. Dovolací súd preto uzatvára, že priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy - pokiaľ ide o jej dôvod a výšku - nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ktoré nepreukázalo, že dôstojnosť a vážnosť žalobkyne bola v spoločnosti znížená v značnej miere, ktorú vyžaduje § 13 ods. 2 OZ.

27. Nie nepodstatným sa v kontexte konkrétneho prípadu javí aj reflexia ústavného súdu (I. ÚS 408/2010), podľa ktorej v sporoch, v ktorých sa sudca domáha ochrany osobnosti, a o to viac značných finančných náhrad, vzniká legitímny problém „sudca súdi sudcu“ so zvýšeným rizikom možného korporatívneho správania sa predstaviteľov súdnej moci, čo pri opakovane pochybných či nedostatočne vyargumentovaných záveroch môže ohroziť legitimitu celého sudcovského stavu.

28. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí viacerými nedostatkami, ktoré zasahujú do jeho presvedčivosti, ústavnoprávnej udržateľnosti a v konečnom dôsledku aj do základného práva žalovanej na spravodlivý proces. Nižšie súdy pri hodnotení zásahu do osobnostných práv žalobkyne nepostupovali v súlade s ústavne vyžadovanými štandardmi realizácie testu proporcionality, ich právne závery neboli opreté o dôkladné a objektívne zhodnotenie dôkazov a zároveň náležite nezohľadnili ústavnoprávne limity ochrany osobnosti verejne činných osôb, ako aj význam slobody prejavu a verejnej kontroly výkonu verejnej moci. Napadnutý rozsudok preto nemožno považovať za výsledok spravodlivého súdneho procesu a jeho neodôvodnenosť je zjavná tak vo vzťahu k posúdeniu samotného zásahu, ako aj k priznanej výške nemajetkovej ujmy.

29. Keďže významovo takmer totožné dovolacie námietky dovolateľa spadajú pod obidva dôvody prípustnosti dovolania, po konštatovaní dôvodnosti podaného dovolania nielen z dôvodov zmatečnosti - nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia [§ 420 písm. f) CSP, § 431 ods. 2 CSP] ale aj z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP, § 432 ods. 2 CSP], bolo potrebné napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

30. V ďalšom konaní odvolací súd zohľadní závery vyjadrené v zrušujúcom uznesení s prihliadnutím na skutočnosť, že inkriminovaný článok obsahuje pravdivé informácie o oslobodení žalobkyne spod obžaloby, čím žalovaná nesporne splnila základný atribút pri informovaní verejnosti o veciach verejného záujmu. „Úlohou tlače je informovať verejnosť o záležitostiach všeobecného záujmu, a preto má nárok na vysokú mieru ochrany.“ (ESLP: Bladet Tromsø a Stensaas v. Nórsko), „Sloboda prejavu by bola iluzórna, keby sa týkala len správ, ktoré sú príjemné alebo neutrálné - chráni aj nepríjemné či kritické vyjadrenia, pokiaľ sú pravdivé.“ (porov. napr. Lingens v. Rakúsko), „Verejnosť má oprávnený záujem vedieť, ako konajú osoby, ktoré ovplyvňujú verejné záležitosti, a preto je právo na informácie prednejšie než individuálne záujmy týchto osôb na ochranu súkromia.“ (napr. nález III. ÚS 162/2010). V prípade, že na základe ďalšieho dokazovania a právneho posúdenia dospeje k záveru, že sú splnené všetky znaky neoprávneného zásahu žalovanej do osobnostných práv žalobkyne, bude povinný dôsledne skúmať, či tento zásah skutočne vyvolal následok predpokladaný v ustanovení § 13 ods. 2 OZ. Povinnosť tvrdenia, dôkaznú povinnosť ako aj dôkazné bremeno vo vzťahu k príčinnej súvislosti medzi zásahom a tvrdeným následkom nesie dotknutá fyzická osoba - žalobkyňa.

31. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.